

Huvudman

Kramfors kommun
kommun@kramfors.se

Ärendet

Fråga om ändring av Skolinspektionens beslut om vitesföreläggande från den 28 april 2026, SI 2025:10354.

Skolinspektionens beslut

1. Skolinspektionen ändrar beslutet på så sätt att åtgärdskraven i punkterna 6 och 7 under rubriken "Kränkande behandling" i föreläggandet upphävs.
2. Skolinspektionen ändrar vidare beslutet på så sätt att åtgärdskravet i punkten 5 under rubriken "Kränkande behandling" justeras till att i stället avse nedanstående åtgärdskrav.

5. Se till att vid minst ett tillfälle under perioden den 28 april 2026 – 18 september 2026 informera all skolpersonal om regleringen kring personalens skyldighet att agera då en elev utsätts för kränkande behandling. Inkom med en redogörelse för när och hur informationen har förmedlats. (2 kap. 34 a § skollagen, 5 kap. 6 § skollagen, 6 kap. 5 och 10 §§ skollagen, Lgr 22, 2.1 Normer och värden)

Detta ändringsbeslut får enligt 28 kap. 2 § skollagen (2010:800) överklagas, se bilagan.

Motivering till beslut

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har den 28 april 2026 i ärende 2025:10354 beslutat att förelägga Kramfors kommun att vid äventyr av vite senast den 25 september 2026 ha vidtagit åtgärder avseende brister i verksamheten vid Gudmundråskolan rörande extra anpassningar och särskilt stöd, kränkande behandling, utredning av ordningsstörande beteende, frånvaro, garanterad undervisningstid samt hur utrymmet för skolans val används. Beslutet kommer fortsättningsvis benämnas vitesföreläggandet.

Riksdagen beslutade den 9 juni 2026 om en ändring av skollagens bestämmelse om personalens skyldighet att anmäla kränkande behandling i 6 kap. 10 § (se riksdagsskrivelse 2025/26:332, betänkande 2025/26:UbU25 och proposition 2025/26:196). Lagändringen trädde i

kraft den 1 augusti 2026 utan övergångsbestämmelser och innebär att personalens skyldighet att anmäla kränkande behandling till rektorn ändrats till en skyldighet att informera rektorn om sådan behandling. Skyldigheten begränsas till vissa situationer och gäller om personalen får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling. Rektorns skyldighet att anmäla till huvudmannen ändrades till att gälla samma sorts händelser som omfattas av personalens informationsskyldighet.

Riksdagen beslutade vidare den 9 juni 2026 om en ändring av skollagens bestämmelse om personalens skyldighet att agera och ingripa vid kränkande behandling i 1 kap. 5 § andra stycket, samt 5 kap. 6 § skollagen. Lagändringen trädde i kraft den 1 augusti 2026 utan övergångsbestämmelser. Lagändringarna innebär att regleringen avseende personalens skyldighet att aktivt motverka alla former av kränkande behandling flyttats från 1 kap. 5 § 2 stycket skollagen, till 6 kap. 10 § skollagen. Bestämmelsen har därtill genomgått en skärpning såtillvida att det nu ställs krav på att personal inte enbart aktivt ska motverka utan även aktivt uppmärksamma kränkande behandling (se prop. 2025/26:193 s. 76). Vidare genomfördes vissa språkliga och redaktionella ändringarna i 5 kap. 6 § skollagen. Någon ändring i sak avseende personalens möjlighet att agera i enlighet med denna bestämmelse har dock inte skett (se prop. 2025/26:193 s. 158).

Rättslig reglering m.m.

Utöver ovan redovisade bestämmelser i skollagen tillämpar Skolinspektionen följande bestämmelser.

Enligt 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen får Skolinspektionen vitesförelägga en huvudman att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett vitesföreläggande ska ange de åtgärder som huvudmannen ska vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna. Av 2 § lagen (1985:206) om viten framgår att det av vitesföreläggandet ska framgå vid vilken tidpunkt eller inom vilken tidsfrist åtgärderna ska vidtas. Enligt 3 § samma lag ska vitesbeloppet fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå huvudmannen att följa det föreläggande som är förenat med vitet.

Av 1 kap. 1 § st. 3 regeringsformen (1974:152) och 5 § förvaltningslagen (2017:900) följer att en myndighet endast får vidta åtgärder som har stöd i rättsordningen (legalitetsprincipen).

Enligt 37 § förvaltningslagen får en myndighet ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om den anser att beslutet är felaktigt på grund

av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning.

I förarbetena till förvaltningslagen anges att en myndighet kan ändra sina beslut om förelägganden i såväl mildrande som skärpande riktning. Vidare uttalas att det inte uppställs några särskilda krav i fråga om själva anledningen till att ett beslut ändras. Ett beslut bör därför som regel kunna ändras så snart det av något skäl finns anledning att dra slutsatsen att beslutet är oriktigt (se prop. 2016/17:180 s. 229 f.).

Skolinspektionens bedömning

Legalitetsprincipen innebär att vitesförelägganden ska ha stöd i gällande bestämmelser, inte bara när beslutet med föreläggandet meddelas utan under hela den tid som föreläggandet löper, det vill säga fram till redovisningstidpunkten.

Av redogörelsen för 37 § förvaltningslagen ovan framgår att myndigheten får ändra tidigare meddelade beslut om vitesföreläggande när nya omständigheter innebär att beslutet framstår som oriktigt. Sådana omständigheter kan vara ny lagstiftning.

Skolinspektionen bedömer att vitesföreläggandets åtgärdskrav avseende personalens skyldighet att anmäla kränkande behandling, och efterföljande skyldighet för huvudmannen att utreda de händelser som anmälts inte har stöd i de nya bestämmelserna i skollagen. Eftersom ikraftträdande skett under den tid som föreläggandet löper anser Skolinspektionen att vitesföreläggandet i dessa delar är felaktigt på grund av ny lagstiftning. Vitesföreläggandet ska därför ändras på så sätt att åtgärdskraven 6 och 7 upphävs.

Vad avser åtgärdskravet i punkten 5 konstaterar Skolinspektionen, i likhet med ovanstående resonemang, att de delar av åtgärdskravet som hänför sig till personalens skyldighet att anmäla kränkande behandling saknar stöd i de nya bestämmelserna. Vad avser de delar av åtgärdskravet som hänför sig till personalens skyldighet att agera vid kränkande behandling konstaterar dock Skolinspektionen att de lagändringar som genomförts inte medför några för omständigheterna i ärendet relevanta förändringar i sak avseende personalens skyldighet eller möjlighet att agera vid kränkande behandling. Skolinspektionen bedömer härav att denna åtgärd alltjämt har stöd skollagens bestämmelser. Åtgärdskraven i punkten 5 ska därav justeras till att enbart avse personalens skyldighet att agera vid kränkande behandling.

På Skolinspektionens vägnar

 Agneta Broberg

Regionchefen Agneta Broberg

Beslutsfattare

Signerat av: Agneta Broberg

Juristen Maja Flood har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även juristen Ellen Kalman medverkat.

Bilaga: Hur ni överklagar

Om ni anser att beslutet om föreläggande vid vite är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Skolinspektionen Box 3177 903 04 Umeå, eller till skolinspektionen@skolinspektionen.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer.
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektion inom tre veckor från den dag ni har fått del av beslutet. Om ni företräder det allmänna, till exempel en kommun, ska överklagandet i stället ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Skolinspektion att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.